

Justitiedepartementet

Polisenheten

Rådets möte (rättsliga och inrikes frågor) den 19-20 april 2007

Gemensamma kommittén

Dagordningspunkt 3

Förslag till parlamentets och rådets förordning om inrättande av en mekanism för upprättande av grupper för snabba ingripanden vid gränserna (RABIT)

Aktuell dokumentangivelse saknas. Den senaste versionen av förslaget återfinns i 7647/07 FRONT 37 CODEC 256 COMIX 295 (bifogas). Ett utkast till rådsförklaring, i vilken rådet uppmanar Frontex styrelse att undersöka hur Förenade kungariket kan bidra till byråns RABIT-insatser, återfinns i ett rumsdokument (bifogas).

Förslaget har diskuterats med såväl EU-nämnden som Justitieutskottet inför RIF-rådets möten den 24 juli 2006, den 5-6 oktober 2006 samt den 15 februari 2007. Det har även behandlats i Justitieutskottet dels vid ett informationsmöte den 15 mars 2007, dels vid ett saksamråd den 21 mars 2007.

Bakgrund

Sedan Frontex inrättades den 1 maj 2005 har byrån bland annat samordnat ett antal gemensamma operationer vid de yttre gränserna. Erfarenheten från dessa gemensamma operationer visar att det finns ett behov att fastställa gemensamma regler för gränskontrollanter från en medlemsstat som i samband med en gemensam operation sätts in på en annan medlemsstats territorium. Med tanke på de situationer som vissa medlemsstater ställs inför vid ovanligt kraftiga tillströmningar av migranter

anses det vidare nödvändigt att skapa en möjlighet att sätta in grupper för snabba ingripanden för att bistå de nationella gränskontrollmyndigheterna.

I Haagprogrammet uppmanades rådet att på grundval av ett förslag från kommissionen inrätta grupper med nationella experter som kan tillhandahålla snabbt tekniskt och operativt stöd åt de medlemsstater som begär det. Europeiska rådet uppmanade vidare i slutsatserna från sitt möte den 15–16 december 2005 kommissionen att lägga fram ett förslag om att skapa grupper för snabba insatser vid gränserna. Som ett svar på dessa uppmaningar presenterade kommissionen den 19 juli 2006 det föreliggande förslaget.

Kommissionens förslag innebär att om en medlemsstat utsätts för ett exceptionellt stort migrationstryck får denna medlemsstat begära bistånd av den europeiska gränsbyrå (även kallad Frontex), genom utplacering av en grupp för snabba ingripanden, ett RABIT (rapid border intervention team).

Förslaget baseras på artiklarna 62.2. a och 66 i EG-fördraget, ett gränskontrollsamarbete i vilket Förenade Kungariket och Irland inte deltar. Dessa stater kan därför inte heller delta i antagandet av förslaget. Samma situation rådde vid antagandet av förordningen om inrättandet av den europeiska gränsbyrå (Frontex). Däremot framgår av den sistnämnda förordningen att Förenade kungariket och Irland ska delta i byråns operativa arbete. Vid gränsgruppens möte den 29 mars 2007 distribuerades på Förenade kungarikets initiativ ett utkast till en rådsförklaring, i vilken rådet uppmanar Frontex styrelse att undersöka hur Förenade kungariket på liknande sätt kan bidra till byråns RABIT-insatser. Det kan förväntas att även Irland inkluderas i en sådan rådsförklaring.

Ordförandeskapet planerar för en politisk överenskommelse om förordningen vid RIF-rådets möte den 19-20 april 2007.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslaget grundas på artikel 62.2 a i EG-fördraget. Beslut fattas enligt medbeslutandeprocéduren och med kvalificerad majoritet i rådet.

Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar förslaget om särskilda grupper för snabba ingripanden i nuvarande utformning. Sverige anser att det finns ett behov av att fastställa gemensamma bestämmelser för tjänstemän från en medlemsstat som i samband med en gemensam operation tjänstgör på en annan medlemsstats territorium. Sverige anser också att det är befogat att skapa

en möjlighet att använda grupper för snabba ingripanden för att bistå de nationella gränskontrollmyndigheterna.

Beträffande utkastet till rådsförklaring om Förenade Kungarikets (och eventuellt Irlands) deltagande i insatserna, välkomnar Sverige att så många medlemsstater som möjligt deltar i dessa, inom de befintliga rättsliga ramarna. Sverige stödjer därför en rådsförklaring med denna innebörd.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentets rapportör har välkomnat förslaget och arbetat för ett snabbt antagande. Rapportören har krävt att deltagandet i de särskilda grupperna ska vara obligatoriskt samt att gästtjänstemännen ska ha samma arbetsuppgifter och befogenheter som värdmedlemsstatens tjänstemän. Enligt nuvarande planering ska Europaparlamentet rösta om förslaget den 25 april 2007.

Förslaget

Det är medlemsstaterna själva som begär bistånd av en grupp, varför en medlemsstat aldrig kan påtvingas utländska tjänstemän på sitt territorium.

Enligt nuvarande förslag ska Frontex styrelse, på förslag av den verkställande direktören, besluta om antalet och profilen för de tjänstemän som ska ingå i Frontex personalpool. Medlemsstaterna ska bidra med tjänstemän till poolen utifrån storleken och specialiseringen på de nationella gränskontrollerande myndigheterna.

Om en medlemsstat utsätts för ett särskilt stort migrationstryck får denna medlemsstat begära bistånd av Frontex, genom utplacering av en expertgrupp. Frontex verkställande direktör ska inom fem arbetsdagar fatta beslut om bifall eller avslag på begäran och omedelbart underrätta Frontex styrelse. Om direktören beslutar att utplacera en grupp ska Frontex i samarbete med den biståndssökande medlemsstaten upprätta en operativ plan. Denna plan ska bland annat ange hur lång tid denna grupp förutses vara utplacerad, var gruppen ska placeras ut, gruppens sammansättning, vilka uppgifter gruppen ska ha, vilken utrustning som ska utplaceras tillsammans med gruppen samt vilka tjänstemän i den biståndssökande medlemsstaten som kommer att leda gruppen.

Så snart den operativa planen har beslutats, ska Frontex verkställande direktör underrätta de medlemsstater, vars tjänstemän ska utplaceras i en grupp. Tjänstemännen ska ställas till förfogande såvida detta inte försätter den sändande medlemsstaten i en sådan situation att en utplacering påtagligt påverkar genomförandet av nationella uppgifter. Den faktiska utplaceringen av en grupp ska därefter ske inom fem arbetsdagar.

Gruppmedlemmarna förblir tjänstemän i sin hemmedlemsstats nationella myndigheter och ska fortsätta avlönas av dessa. Under den tid de är utplacerade i en grupp tar de dock order endast från värdmedlemsstaten.

Gruppmedlemmar och gästtjänstemän (de tjänstemän som deltar i Frontex andra mer regelbundna gemensamma operationer) ska under utplaceringen iakttä gemenskapslagstiftningen och värdmedlemsstatens nationella lagstiftning. De gruppmedlemmar och gästtjänstemän som har rätt att bära vapen i sina hemländer får under utplaceringen använda dessa vapen endast om värdmedlemsstaten godkänner detta och i enlighet med dess nationella lagstiftning.

De uppgifter som gruppmedlemmar och gästtjänstemän får utföra följer uppgifterna i förordningen 562/2006/EG om en gemenskapskodex om gränspassage för personer och omfattar framför allt att:

- Kontrollera resehandlingar i syfte att fastställa handlingarnas giltighet och äkthet samt personernas identitet.
- Fråga ut personer i syfte att kontrollera syftet med resan och att personerna har erforderliga handlingar och tillräckliga medel för sitt uppehålle samt kontrollera om personerna förekommer på SIS (Schengens Informationssystem) spärlista.
- Genomsöka fordon och föremål, i enlighet med värdmedlemsstatens nationella lagstiftning.
- Övervaka och patrullera de yttre gränserna.
- Förhindra att personer på ett olagligt sätt passerar gränserna.

Förordningen träder i kraft 20 dagar efter publicering i Europeiska unionens officiella tidning.

Gällande svenska regler och förslagens effekter på dessa

Förslagens effekt på den svenska lagstiftningen beror på om vi väljer att delta i arbetet endast genom utplacering av tjänstemän eller även genom att förbereda för mottagande av tjänstemän. Ett scenario där Sverige skulle begära och beviljas ett mottagande av en grupp på svenskt territorium får för närvarande anses relativt osannolikt.

Det finns idag inga rättsliga hinder mot att de svenska gränskontrollmyndigheterna bistår utländska myndigheter. Däremot kan en möjlighet att låta utländsk personal bistå svenska myndigheter aktualisera ett behov av författningsändringar.

Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna av ett svenskt deltagande i de särskilda grupperna beror på hur många svenska tjänstemän som kommer att ingå i personalpoolen och hur många av dessa som de facto kommer att utplaceras samt på det totala omfånget av insatserna. Enligt nuvarande förslag ska Frontex styrelse besluta om antalet tjänstemän som ska ingå i poolen, efter det att RIF-rådet antagit förordningen. Hur ofta grupperna kommer att utplaceras och med hur många tjänstemän, är naturligtvis omöjligt att ange, då det rör sig om exceptionella situationer vars natur inte kan förutses.

Deltagandet i poolen i sig kommer sannolikt att generera vissa kostnader, i form av utebliven arbetsinsats av den personal som ingår i poolen och eventuell övertidsersättning för personal som ska ersätta denna, då gruppmedlemmarna ska delta i Frontex utbildning. Frontex står dock för alla extrakostnader, såsom kostnader för resor, försäkringar och traktamenten i samband med såväl utplacering som utbildning.

De eventuella kostnaderna som kan uppstå för svenska myndigheter och på EU-budgeten ska finansieras inom befintliga anslagsramar.

Övrigt

-